

I

(Leģislatīvi akti)

DIREKTĪVAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2010/64/ES

(2010. gada 20. oktobris)

par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 82. panta 2. punkta otrās daļas b) apakšpunktu,

ņemot vērā Beļģijas Karalistes, Vācijas Federatīvās Republikas, Igaunijas Republikas, Spānijas Karalistes, Francijas Republikas, Itālijas Republikas, Luksemburgas Lielhercogistes, Ungārijas Republikas, Austrijas Republikas, Portugāles Republikas, Rumānijas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes iniciatīvu⁽¹⁾,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru⁽²⁾,

tā kā:

(1) Savienība ir sev noteikusi mērķi uzturēt un attīstīt brīvības, drošības un tiesiskuma telpu. Saskaņā ar prezidentvalsts 1999. gada 15. un 16. oktobra Tamperes Eiropas Padomes secinājumiem un jo īpaši saskaņā ar to 33. punktu tiesas spriedumu un lēmumu savstarpējas atzīšanas principam būtu jāklūst par stūrakmeni tiesu iestāžu sadarbībai Savienībā civilīetās un kriminālīetās, jo pastiprināta savstarpējā atzīšana un tiesību aktu nepieciešamā tuvināšana atvieglotu iestāžu sadarbību un individuālo tiesību tiesisko aizsardzību.

(1) OV C 69, 18.3.2010., 1. lpp.

(2) Eiropas Parlamenta 2010. gada 16. jūnija nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2010. gada 7. oktobra lēmums.

(2) Padome 2000. gada 29. novembrī saskaņā ar Tamperes sanāksmes secinājumiem pieņēma pasākumu programmu, lai īstenotu lēmumu savstarpējas atzīšanas principu kriminālīetās⁽³⁾. Programmas ievadā teikts, ka savstarpējas atzīšanas "mērķis ir stiprināt sadarbību starp dalībvalstīm, bet arī uzlabot individuālo tiesību aizsardzību".

(3) Priekšnoteikums lēmumu savstarpējas atzīšanas principa īstenošanai kriminālīetās ir dalībvalstu savstarpēja palāvība uz citas dalībvalsts krimināltiesību sistēmu. Savstarpējas atzīšanas apmērs ir ļoti atkarīgs no vairākiem parametriem, kas ietver mehānismus, kuri nodrošina aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesības, un kopējus minimālos standartus, kas vajadzīgi, lai atvieglotu savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu.

(4) Lēmumu kriminālīetās savstarpēja atzīšana var efektīvi darboties tikai tad, ja pastāv pārlicība par to, ka ne tikai tiesu iestādes, bet arī visi kriminālprocesa dalībnieki uzskata citu dalībvalstu tiesu iestāžu lēmumus par līdzvērtīgiem pašu lēmumiem, tādējādi apliecinot, ka pastāv ne tikai uzticība citu dalībvalstu noteikumu adekvātumam, bet arī uzticība šo noteikumu pareizai piemērošanai.

(5) Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk "ECHR") 6. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk "harta") 47. pantā ir noteiktas tiesības uz taisnīgu tiesu. Hartas 48. panta 2. punktā ir garantēta tiesību uz aizstāvību ievērošana. Šajā direktīvā ir ievērotas šīs tiesības, un tā būtu atbilstīgi jāīsteno.

(3) OV C 12, 15.1.2001., 10. lpp.

- (6) Kaut gan visas dalībvalstis ir ECHR puses, pieredze liecina, ka šis fakts vien ne vienmēr nodrošina pietiekamu uzticības pakāpi citu dalībvalstu krimināltiesību sistēmām.
- (7) Lai stiprinātu savstarpējo uzticēšanos, konsekventāk ir jāsteno ECHR 6. pantā noteiktās tiesības un garantijas. Turklāt, izmantojot šo direktīvu un citus pasākumus, Savienībā arī jāturpina pilnveidot ECHR un hartā noteiktos minimālos standartus.
- (8) Līguma par Eiropas Savienības darbību 82. panta 2. punktā paredzēts, ka jāpieņem minimālie noteikumi, ko piemēro dalībvalstīs, lai veicinātu tiesas spriedumu un lēmumu savstarpēju atzīšanu un policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, kam ir pārrobežu aspekts. Līguma 82. panta 2. punkta otrās daļas b) apakšpunktā "personas tiesības kriminālprocesā" minētas kā viena no jomām, kurās var pieņemt minimālos noteikumus.
- (9) Kopējiem minimālajiem noteikumiem būtu jāpaaugstina uzticība krimināltiesību sistēmām visās dalībvalstīs, kas savukārt padarītu efektīvāku tiesu iestāžu sadarbību savstarpējas uzticēšanās gaisotnē. Šādi kopēji minimālie noteikumi būtu jāpieņem attiecībā uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā.
- (10) Padome 2009. gada 30. novembrī pieņēma Rezolūciju par ceļvedi aizdomās turētu vai apsūdzētu personu procesuālo tiesību stiprināšanai kriminālprocesā⁽¹⁾. Pamatojoties uz pakāpeniskas pieejas īstenošanu, ceļvedī prasīts pieņemt pasākumus saistībā ar tiesībām uz rakstisku un mutisku tulkojumu (A pasākums), tiesībām saņemt informāciju par tiesībām un apsūdzībām (B pasākums), tiesībām saņemt juridiskas konsultācijas un juridisku palīdzību (C pasākums), tiesībām sazināties ar radniekiem, darba devējiem un konsulārajām iestādēm (D pasākums), kā arī saistībā ar īpašas aizsardzības nodrošināšanu neaizsargātām aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām (E pasākums).
- (11) Stokholmas programmā, kuru pieņēma 2009. gada 10. decembrī, Eiropadome atzinīgi novērtēja ceļvedi un iekļāva to Stokholmas programmā (2.4. punkts). Eiropadome uzsvēra, ka ceļvedis ir papildināms, un aicināja Komisiju turpināt pēīt aizdomās turēto un apsūdzēto personu minimālo procesuālo tiesību elementus un novērtēt, vai ir jāizskata citi jautājumi, piemēram, nevainīguma prezumpcija, lai veicinātu labāku sadarbību minētajā jomā.
- (12) Šī direktīva attiecas uz ceļvedi minēto A pasākumu. Tajā noteikti kopējie minimālie standarti, kas jāpieņem mutiskā un rakstiskā tulkojuma nodrošināšanai kriminālprocesā, lai veicinātu dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos.
- (13) Šī direktīva pamatojas uz Komisijas 2009. gada 8. jūlija priekšlikumu Padomes pamatlēmumam par tiesībām uz mutisku un rakstisku tulkojumu kriminālprocesā un uz Komisijas 2010. gada 9. marta priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par tiesībām uz mutisku un rakstisku tulkojumu kriminālprocesā.
- (14) Tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu tiem, kas nerunā tiesvedības valodā vai nesaprot to, ir paredzētas ECHR 6. pantā, kā tas interpretēts Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā. Šī direktīva atvieglo šo tiesību piemērošanu praksē. Tālab šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā, lai nodrošinātu to tiesības uz lietas tainīgu izskatīšanu.
- (15) Šajā direktīvā paredzētās tiesības kā nepieciešamie papildpasākumi būtu jāpieņem arī Eiropas apcietināšanas ordera⁽²⁾ izpildē, ievērojot šajā direktīvā paredzētos ierobežojumus. Dalībvalstīm, kas veic izpildi, būtu uz sava rēķina jānodrošina mutiskais un rakstiskais tulkojums to personu vajadzībām, par kurām ir iesniegts pieprasījums un kuras nesaprot tiesvedības valodu vai nerunā tajā.
- (16) Dažās dalībvalstīs sankciju noteikšana par nosacīti maznozīmīgiem pārkāpumiem ir citas iestādes, nevis tiesas, kurai ir jurisdikcija krimināllietās, kompetencē. Tā tas var būt, piemēram, saistībā ar ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, kuri ir plaši izplatīti un kurus varētu konstatēt ceļu satiksmes kontroles rezultātā. Šādos gadījumos nebūtu jāpieprasa, lai kompetentā iestāde nodrošinātu visas tiesības saskaņā ar šo direktīvu. Ja dalībvalsts tiesību aktos ir paredzēts, ka sankciju par maznozīmīgiem pārkāpumiem nosaka šāda iestāde, un ja tās lēmumus var pārsūdzēt tiesā, kurai ir jurisdikcija krimināllietās, šī direktīva tādejādi būtu jāattiecinā tikai uz šīs pārsūdzības rezultātā ierosināto tiesvedību minētajā tiesā.

⁽¹⁾ OV C 295, 4.12.2009., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūram starp dalībvalstīm (OV L 190, 18.7.2002., 1. lpp.).

- (17) Ar šo direktīvu būtu jānodrošina bezmaksas un pienācīga lingvistiska palīdzība, lai aizdomās turētās vai apsūdzētās personas, kas nerunā valodā, kurā notiek kriminālprocess, vai nesaprot to, varētu pilnībā īstenot savas tiesības uz aizstāvību un lai tiktu nodrošināta lietas taisnīga izskatīšana.
- (18) Mutiskais tulkojums aizdomās turēto vai apsūdzēto personu vajadzībām būtu jāsniedz nekavējoties. Tomēr, ja pirms tulkojuma nodrošināšanas paiet konkrēts laiks, nebūtu jāuzskata, ka ir pārkāpta prasība par tulkojuma tūlītēju nodrošināšanu, ja vien minētais laiks ir pieņemams konkrētajos apstākļos.
- (19) Aizdomās turēto vai apsūdzēto personu saziņa ar viņu advokātiem būtu jāinterpretē saskaņā ar šo direktīvu. Aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, *inter alia*, būtu jāspēj izskaidrot saviem advokātam savu notikumu versiju, norādīt uz apgalvojumiem, kuriem tās nepiekrīt, un paziņot saviem advokātiem jebkādas faktus, kuri būtu jāizmanto to aizstāvībā.
- (20) Lai sagatavotos aizstāvībai, aizdomās turēto vai apsūdzēto personu un viņu advokātu saziņa, kas tieši saistīta ar pratināšanu vai uzklauššanu tiesas procesā vai ar pārsūdzības vai citu procesuālo pieteikumu iesniegšanu, piemēram, par drošības naudu, būtu jātulko, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu.
- (21) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pastāv procedūra vai mehānisms, lai pārliecinātos, vai aizdomās turētās vai apsūdzētās personas saprot kriminālprocesā lietoto valodu un runā šajā valodā un vai ir nepieciešama tulka palīdzība. Šāda procedūra vai mehānisms nozīmē, ka kompetentās iestādes jebkurā piemērotā veidā, tostarp apspriežoties ar attiecīgajām aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, pārliecinās, vai šīs personas saprot kriminālprocesa valodu un runā tajā un vai tām ir nepieciešama tulka palīdzība.
- (22) Saskaņā ar šo direktīvu mutiskais un rakstiskais tulkojums būtu jānodrošina aizdomās turēto vai apsūdzēto personu dzimtajā valodā vai jebkādā citā valodā, kurā šīs personas runā vai kuru tās saprot, lai ļautu tām pilnībā īstenot savas tiesības uz aizstāvību un lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu.
- (23) Šajā direktīvā noteikto tiesību uz mutisko un rakstisko tulkojumu ievērošanai nevajadzētu negatīvi ietekmēt jebkuras citas procesuālās tiesības, kas paredzētas saskaņā ar valstu tiesību aktiem.
- (24) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ir iespējams kontrolēt sniegtā mutiskā un rakstiskā tulkojuma atbilstību, ja kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā ir tikušas informētas.
- (25) Atbilstīgi valsts tiesību aktos noteiktajām procedūrām aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kas iesaistītas tiesvedībā saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, vajadzētu būt tiesībām konstatējumu, ka nav vajadzīgs mutiskais vai rakstiskais tulkojums, apstrīdēt saskaņā ar procedūrām valstu tiesību aktos. Minētās tiesības neuzliek dalībvalstīm pienākumu nodrošināt atsevišķu mehānismu vai sūdzības procedūru, kuru izmantojot var apstrīdēt šādu konstatējumu, un tām nevajadzētu ierobežot termiņus, kas piemērojami Eiropas apcietināšanas ordera izpildē.
- (26) Ja mutiskā tulkojuma kvalitāte uzskatāma par nepietiekamu, lai nodrošinātu tiesības uz taisnīgu tiesu, kompetentajām iestādēm vajadzētu būt iespējām attiecīgo tulku aizstāt ar citu tulku.
- (27) Pienākums rūpēties par aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras ir potenciāli sliktā situācijā, jo īpaši jebkādu fizisku trūkumu dēļ, kuri kavē viņu spējas efektīvi sazināties, ir taisnīgas tiesas pamatā. Tāpēc kriminālvajāšanas, tiesībsardzības un tiesu iestādēm būtu jānodrošina, lai šādas personas varētu efektīvi izmantot šajā direktīvā noteiktās tiesības, piemēram, ņemot vērā jebkādu iespējamu trūkumu, kas var ietekmēt šo personu spējas sekot līdzī procesam un skaidri izteikt savas domas, kā arī veicot atbilstīgus pasākumus šo tiesību nodrošināšanai.
- (28) Ja tulkošanai no attāluma izmanto videokonferenci, kompetentajām iestādēm būtu jāspēj paļauties uz ierīcēm, kuras tiek izstrādātas saistībā ar Eiropas e-tiesiskumu (piemēram, informācija par tiesām, kurām ir videokonferenču rīkošanai nepieciešamais aprīkojums vai rokasgrāmatas).
- (29) Šī direktīva būtu jāizvērtē, ņemot vērā iegūto praktisko pieredzi. Vajadzības gadījumā tā būtu jāgroza, lai uzlabotu tajā noteiktos aizsardzības pasākumus.

- (30) Saskaņā ar šo direktīvu taisnīga procesa nodrošināšanai aizdomās turēto vai apsūdzēto personu vajadzībām jātulko būtiski dokumenti vai vismaz atbilstīgi šādu dokumentu fragmenti. Izpildot šo prasību, daži dokumenti būtu vienmēr jāuzskata par būtiskiem, un tādēļ tie būtu jātulko, piemēram, jebkurš lēmums par brīvības atņemšanu personai, jebkura apsūdzība vai apsūdzības raksts un jebkurš spriedums. Dalībvalstu kompetentajām iestādēm pēc savas iniciatīvas vai pēc aizdomās turēto vai apsūdzēto personu vai viņu advokātu pieprasījuma būtu jānosaka vēl citi dokumenti, kuri ir svarīgi, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu, un kuri tādēļ arī būtu jātulko.
- (31) Ja dalībvalstīs ir izveidotas tādu tulku un tulkotāju datubāzes, kas pārzina juridisko terminoloģiju, dalībvalstīm būtu jāatvieglo piekļuve šīm datubāzēm. Šajā sakarībā īpaša uzmanība būtu jāvelta mērķim nodrošināt piekļuvi pašreizējām datubāzēm, izmantojot e-tiesiskuma portālu, kā paredzēts 2008. gada 27. novembrī pieņemtajā 2009.–2013. gada daudzgadu darba plānā saistībā ar Eiropas e-tiesiskumu ⁽¹⁾.
- (32) Šajā direktīvā būtu jānosaka minimālie noteikumi. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paplašināt šajā direktīvā noteiktās tiesības, lai nodrošinātu augstāka līmeņa aizsardzību arī situācijās, kuras nav nepārprotami minētas šajā direktīvā. Aizsardzības līmenim nevajadzētu būt zemākam par ECHR vai hartā noteiktajiem standartiem, kā interpretēts Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā.
- (33) Šīs direktīvas noteikumi, kuri atbilst ECHR un hartā garantētajām tiesībām, būtu jāinterpretē un jāsteno atbilstīgi tām tiesībām, kas interpretētas atbilstīgajā Eiropas Cilvēktiesību tiesas un Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā.
- (34) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi, proti, kopēju minimālo standartu sasniegšanu, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka tās mēroga un iedarbības dēļ šo mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā minēto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kuri vajadzīgi šā mērķa sasniegšanai.
- (35) Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, šis dalībvalstis ir paziņojušas, ka vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.
- (36) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā un šī direktīva tai nav saistoša un nav jāpiemēro.

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Ar šo direktīvu paredz noteikumus attiecībā uz tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procesā.

2. Tiesības, kas minētas 1. punktā, attiecas uz personām no brīža, kad dalībvalsts kompetentās iestādes ar oficiālu paziņojumu vai kā citādi ir šīs personas informējušas par to, ka tās tiek turētas aizdomās vai ir apsūdzētas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, līdz brīdim, kad process, tostarp attiecīgā gadījumā iztiesāšana un jebkādu pārsūdzību izskatīšana, ir pabeigts un ir galīgi noteikts, vai šī persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu.

3. Ja dalībvalsts tiesību aktos ir paredzēts, ka sankciju par maznozīmīgiem pārkāpumiem piespriež nevis tiesa, kurai ir jurisdikcija krimināllietās, bet gan kāda cita iestāde, un ja šādas sankcijas piespriešanu var pārsūdzēt tiesā, šo direktīvu attiecina tikai uz procesu, kas notiek minētajā tiesā pēc šādas pārsūdzības iesniegšanas.

⁽¹⁾ OV C 75, 31.3.2009., 1. lpp.

4. Šī direktīva neietekmē ne valsts tiesību aktus par advokāta klātbūtni jebkurā no kriminālprocesa posmiem, ne arī valsts tiesību aktus par aizdomās turētās vai apsūdzētās personas tiesībām piekļūt kriminālprocesā izmantotajiem dokumentiem.

2. pants

Tiesības uz mutisko tulkojumu

1. Dalībvalstis nodrošina, ka aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras nesaprot attiecīgajā kriminālprocesā lietoto valodu vai nerunā tajā, nekavējoties tiek nodrošināts mutiskais tulkojums kriminālprocesā izmeklēšanas un tiesu iestādēs, tostarp policijas nopratināšanā, visās tiesas sēdēs un jebkādā starpposma uzklaušānā.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai vajadzības gadījumā nolūkā nodrošināt taisnīgu lietas izskatīšanu saziņai starp aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām un viņu advokātiem būtu pieejams mutiskais tulkojums, ja šī saziņa ir tieši saistīta ar pratināšanu vai uzklaušīšanu tiesas procesā vai ar pārsūdzības vai citu procesuālo pieteikumu iesniegšanu.

3. Tiesības uz mutisko tulkojumu saskaņā ar 1. un 2. punktu ietver atbilstīgu palīdzību personām ar dzirdes vai runas traucējumiem.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka pastāv procedūra vai mehānisms, lai pārliecinātos, vai aizdomās turētās vai apsūdzētās personas saprot kriminālprocesā lietoto valodu un runā šajā valodā un vai ir vajadzīga tulka palīdzība.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību aktos noteiktajām procedūrām aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām ir tiesības apstrīdēt lēmumu, ar kuru noteikts, ka mutiskais tulkojums nav vajadzīgs, un, ja mutiskais tulkojums ir bijis nodrošināts, ir iespēja sūdzēties par to, ka tulkojuma kvalitāte nav pietiekama, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu.

6. Attiecīgos gadījumos var izmantot tādas sakaru tehnoloģijas kā videokonferences vai saziņa pa tālruni vai internetu, ja vien tulka personiska klātbūtne nav nepieciešama, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu.

7. Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procesā izpildes dalībvalsts nodrošina, lai tās kompetentās iestādes mutisko tulkojumu saskaņā ar šo pantu nodrošinātu personām, uz

kurām šis process attiecas un kuras nesaprot procesa valodu vai tajā nerunā.

8. Mutiskais tulkojums, ko sniedz saskaņā ar šo pantu, ir pietiekami kvalitatīvs, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu, jo īpaši nodrošinot, lai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām būtu skaidrs, par ko tās apsūdz, un lai tās spētu īstenot savas tiesības uz aizstāvību.

3. pants

Tiesības uz būtisku dokumentu rakstisko tulkojumu

1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras nesaprot attiecīgajā kriminālprocesā lietoto valodu, pieņemamā termiņā tiktu sniegts visu tādu dokumentu rakstiskais tulkojums, kuri ir būtiski, lai nodrošinātu, ka tās spēj īstenot savas tiesības uz aizstāvību, un lai nodrošinātu taisnīgu procesu.

2. Būtiskie dokumenti ietver jebkuru lēmumu par brīvības atņemšanu personai, jebkuru apsūdzību vai apsūdzības rakstu un jebkuru spriedumu.

3. Par to, vai kāds cits dokuments uzskatāms par būtisku, katrā konkrētajā gadījumā lemj kompetentās iestādes. Šādā nolūkā aizdomās turētās vai apsūdzētās personas vai viņu advokāti var iesniegt pamatotu lūgumu.

4. Nav prasības tulkot būtisku dokumentu fragmentus, kas nav atbilstīgi, lai aizdomās turētās vai apsūdzētās personas varētu saprast pret tām ierosināto lietu.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību aktos noteiktajām procedūrām aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām ir tiesības apstrīdēt lēmumu, ar kuru noteikts, ka dokumentu vai tā fragmentu tulkojums nav vajadzīgs, un, ja tulkojums ir sniegts, ir iespēja sūdzēties par to, ka tulkojuma kvalitāte nav pietiekama, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu.

6. Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procesā izpildes dalībvalsts nodrošina, lai tās kompetentās iestādes jebkurai personai, uz kuru attiecas šis process un kura nesaprot valodu, kādā izstrādāts Eiropas apcietināšanas orderis vai kādā to ir pārtulkusi izdevēja dalībvalsts, nodrošinātu minētā dokumenta rakstisko tulkojumu.

7. Kā izņēmumu no 1., 2., 3. un 6. punktā noteiktajiem vispārīgajiem noteikumiem rakstiskā tulkojuma vietā var sniegt šajā pantā minēto būtisko dokumentu mutisko tulkojumu vai mutisko kopsavilkumu ar nosacījumu, ka šāds mutiskais tulkojums vai kopsavilkums neskar tainīgu lietas izskatīšanu.

8. Ikviens atteikšanās no tiesībām uz šajā pantā minēto dokumentu rakstisko tulkojumu var notikt, ievērojot prasības, ka aizdomās turētajam vai apsūdzētajam personām pirms tam ir sniegta juridiskā konsultācija vai tās citādi ir pilnībā informētas par šādas atteikšanās sekām un ka atteikšanās ir formulēta skaidri un izteikta brīvprātīgi.

9. Rakstiskais tulkojums, ko sniedz saskaņā ar šo pantu, ir pietiekami kvalitatīvs, lai nodrošinātu tainīgu lietas izskatīšanu, jo īpaši nodrošinot, lai aizdomās turētajam vai apsūdzētajam personām būtu skaidrs, par ko tās apsūdz, un lai tās spētu īstenot savas tiesības uz aizstāvību.

4. pants

Mutiskā un rakstiskā tulkojuma izmaksas

Dalībvalstis sedz tās mutiskā un rakstiskā tulkojuma izmaksas, kas rodas, piemērojot 2. un 3. pantu, neatkarīgi no procesa iznākuma.

5. pants

Mutiskā un rakstiskā tulkojuma kvalitāte

1. Dalībvalstis veic konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu, ka sniegtais mutiskais un rakstiskais tulkojums atbilst kvalitātei, kas prasīta saskaņā ar 2. panta 8. punktu un 3. panta 9. punktu.

2. Lai veicinātu mutiskā un rakstiskā tulkojuma atbilstību un nodrošinātu tā efektīvu pieejamību, dalībvalstis cenšas izveidot pienācīgi kvalificētu tulku un tulkotāju reģistru vai reģistrus. Izveidojot šādu reģistru vai šādus reģistrus, vajadzības gadījumā nodrošina to pieejamību advokātiem un attiecīgām iestādēm.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka tulkiem un tulkotājiem izvērza prasību ievērot konfidencialitāti attiecībā uz mutisko un rakstisko tulkojumu, ko sniedz saskaņā ar šo direktīvu.

6. pants

Apmācība

Neskarot tiesu neatkarību vai atšķirības tiesu iestāžu organizācijā Savienībā, dalībvalstis prasa, lai personas, kas atbildīgas par kriminālprocesā iesaistīto tiesnešu, prokuroru un tiesu darbinieku apmācību, īpašu uzmanību pievērstu tādas saziņas īpatnībām, kura notiek ar tulka palīdzību, lai nodrošinātu efektīvu un produktīvu saziņu.

7. pants

Ieraksti

Ja aizdomās turētās vai apsūdzētās personas nopratināšanu vai uzklaušīšanu izmeklēšanas vai tiesu iestāde veic ar tulka palīdzību saskaņā ar 2. pantu, ja būtisko dokumentu mutiskais tulkojums vai mutiskais kopsavilkums ir bijis sniegts, klātesot šādas iestādes pārstāvim, saskaņā ar 3. panta 7. punktu vai ja saskaņā ar 3. panta 8. punktu persona ir atteikusies izmantot tiesības uz rakstisko tulkojumu, dalībvalstis nodrošina, lai tiktu izdarīti attiecīgi ieraksti, izmantojot ierakstīšanas procedūru atbilstīgi attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem.

8. pants

Stingrības nemazināšana

Neko šajā direktīvā nevar interpretēt kā tādu, kas ierobežo vai atkāpjas no jebkurām tiesībām un procesuālajām garantijām, kuras nodrošina saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, citiem atbilstīgiem starptautisko tiesību noteikumiem vai jebkuras dalībvalsts tiesību aktiem, kuri nodrošina augstāku aizsardzības līmeni.

9. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2013. gada 27. oktobrim izpildītu šīs direktīvas prasības.

2. Dalībvalstis šo pasākumu tekstu dara zināmu Komisijai.

3. Kad dalībvalstis pieņem minētos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarīt šādas atsauces.

10. pants

Ziņojums

Komisija līdz 2014. gada 27. oktobrim iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, novērtējot, cik lielā mērā dalībvalstis ir veikušas nepieciešamos pasākumus, lai panāktu atbilstību šai direktīvai, vajadzības gadījumā pievienojot likumdošanas priekšlikumus.

11. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

12. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Strasbūrā, 2010. gada 20. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
J. BUZEK

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
O. CHASTEL
